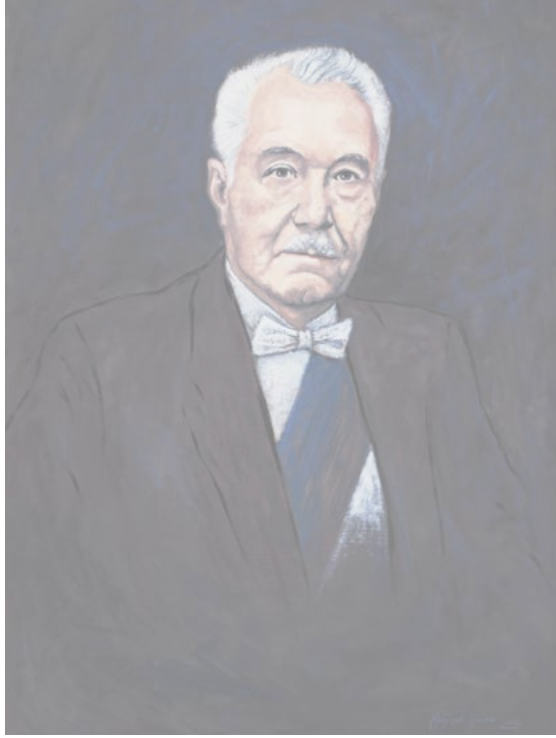

Portrety smoleńskie

Portrety smoleńskie

Honorowy patronat
Prezesa Rady Ministrów
Mateusza Morawieckiego

Organizatorzy wystawy:

Andrzej Melak – Poseł na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej

Galeria Brama Bielańska Cytadeli Warszawskiej

Komitet Katyński

Krąg Pamięci Narodowej im. Stefana Melaka

Muzeum Katyńskie

Muzeum Niepodległości w Warszawie

Muzeum Wojska Polskiego

GALERIA
B R A M A
B I E L A Ń S K A

MUZEUM
WOJSKA
POLSKIEGO

Portrety smoleńskie

Katalog pod redakcją **Tadeusza Skoczka**

Warszawa 2018

Ikar

Pieter Bruegel: *Krajobraz z upadkiem Ikara*

Jego mityczny upadek nie został zauważony
w mieście wciąż handlowano złotem i bawełną
pług brnął przez czarną ziemię okręty płynęły
a pasterz przeliczywszy setkę pańskich owiec
stał odwrócony do morza barczystymi plecami
i marzył o niebieskich migdałach

gdyby nie pióra na wodzie można by pomyśleć
że nic się tu nie stało (Codzienność zawsze zwycięża,
jest trwalsza od wielkich tragedii.)
lecz my czuliśmy grozę patrząc na ten pejzaż
bo się nie zabił jeszcze rana świata
i powietrze drgało jak ciało skazańca

pytanie: szpony bestii czy sztylety słońca
w gruncie rzeczy nie ma większego znaczenia
bowiem ciemna istota jest zawsze ta sama
sprowadzić z wysokości i unurzać w błocie
spoza ram obrazu przyglądał się nam uważnie
sprawca: demon wschodu lub demon południa

Wojciech Wencel

10 kwietnia 2011

Spis treści

str. 7

Autorka o sobie

str. 9

Portrety smoleńskie Małgorzaty Wrochny – Andrzej Melak

str. 11

Pamięć i świadectwo – Tadeusz Skoczek

str. 17

Portrety smoleńskie – Małgorzata Wrochna

str. 19-66

Katalog

str. 68

Wystawy Galerii Brama Bielańska Cytadeli Warszawskiej

Autorka o sobie

Przygodę ze sztuką rozpoczęłam w sposób bardzo nietypowy – od malarstwa naszkliwnego na porcelanie, kończąc kurs w pracowni „Claire de Lune” w Genewie. Po powrocie do Polski uzupełniałam wykształcenie na wydziale Konserwacji Dzieł Sztuki ASP w Warszawie, w ramach programu „Akademia otwarta”. Wcześniej ukończyłam studia na wydziale lekarskim Akademii Medycznej w Warszawie. Gruntowna znajomość anatomii człowieka, jaką tam zdobyłam, to bardzo istotny element mojego warsztatu malarskiego. Ukończyłam również kurs teologii ikony, który stanowił dla mnie przygotowanie intelektualne i duchowe do podjęcia tematyki sakralnej w mojej twórczości. Jestem członkiem „Mazowieckiego Towarzystwa Kultury”.

Stworzyłam witrynę internetową ArsSacra.art.pl, której celem jest propagowanie wartościowej sztuki sakralnej. Moją dewizą jest nieustanne poszukiwanie piękna w otaczającym świecie, w naturze, a w szczególności odnajdywanie go w człowieku.

Moje obrazy zdobią nie tylko kolekcje prywatne, ale znajdują się w ołtarzach kościołów i kaplic, w Polsce i za granicą. Wśród nich kościół Zmartwychwstania Pańskiego na warszawskim Targówku, kościoły w Książenicach, Łopusznie, Chocianowie, Łopatkach, w Koleśnikach na Litwie. Kopie obrazu Jezusa Miłosiernego powędrowały m.in. do Irlandii, Wielkiej Brytanii i Australii..

Brałam udział w licznych wystawach zbiorowych. Wystawy indywidualne to m.in.: „Chwalcie łąki umajone” przy kościele św. Zygmunta w 2004 r., „Totus Tuus” Galeria „Teka” w 2005 r. oraz kościół Dominikanów na Służewcu w 2005 r., „Malowane ciszą” w 2005 r. Kilkakrotnie wystawiałam też swoje prace przy okazji wystaw storczyków „Orchidalia”, a także ofiarowywałam swoje prace na rzecz aukcji charytatywnych.

Tworzę różnorodnymi technikami – olej na płótnie i na desce, akwarela na papierze i na jedwabiu, pastele, jak również technika naszkliwna na porcelanie. Najchętniej maluję obrazy olejne o tematyce religijnej oraz portrety, również kopie i pastisze obrazów mistrzów. Maluję też pejzaże i kwiaty, chętnie wybieram tematy, których centrum stanowi człowiek. Szczególnym źródłem inspiracji są dla mnie wizerunki Madonny, otoczone czcią jako cudowne, które przez wieki skłaniały do modlitwy i pomagały człowiekowi w spotkaniu z Bogiem.

P.S.

Małgorzata Wrochna odeszła do wieczności
16.03.2018 r. po ponad 3 latach walki z chorobą nowotworową.

Portrety smoleńskie Małgorzaty Wrochny

Dramatyczne wydarzenia Narodowej Tragedii Smoleńskiej z 10 kwietnia 2010 r. gruntownie zmieniły Polskę. Śmierć Pana Prezydenta, ostatniego Prezydenta na Uchodźstwie, wielu ministrów, posłów, senatorów, przedstawicieli duchowieństwa, luminarzy życia publicznego, kombatantów, społeczników, czyli członków Narodowej Delegacji, udającej się na uroczystości ku czci Ofiar katyńskiej zbrodni ludobójstwa dokonanej na podstawie decyzji władz sowieckich, w jej 70. rocznicę, wywołały powszechny wstrząs i szok, że taki dramat mógł się wydarzyć.

Postawa wówczas rządzących, którzy chcieli sparaliżować i obezwładnić pamięć, wywołała masowy opór i protesty społeczeństwa. Polacy docenili tych, którzy zginęli, upomnieli się o Ich dobre imię, cześć i honor. Powstały liczne inicjatywy, z czasem część z nich przybrała formę stowarzyszeń, instytucji wspierających rodziny Ofiar i walczących o dobre imię tych, którzy oddali życie. Powstały dzieła pisane, w tym poezja, muzyka, prace malarskie. Był to swoisty gest przyzwoitości oraz sprzeciwu wobec dekretowanego zapomnienia, pozbawienia czci, deptania dobrego imienia i brukania pamięci wobec ludzi, którzy swym życiem i służbą dla Polski udowodnili oddanie i poświęcenie dla Ojczyzny.

Pani śp. Małgorzata Wrochna, malarka, poświęciła ponad trzy lata życia, aby spełnić potrzebę serca i uwiecznić na płótnie wszystkie Ofiary tragedii. Dziś ta kolekcja, dar dla Stowarzyszenia Rodzin „Katyń 2010”, jest eksponowana w wielu miastach Polski. Była pokazywana w Warszawie, w gmachu Sejmu, zawitała do Jasła i Rzeszowa, dziś jest w miejscu szczególnym, na terenie warszawskiej Cytadeli. Sugestywnie zgromadzone w jednym miejscu portrety 96 Ofiar ukazują ogrom straty, jaką ponieśliśmy 10 kwietnia 2010 r. i jej znaczenie dla losów Rzeczypospolitej.

Wielość portretów nasuwa skojarzenie z liczbą Ofiar sowieckiej zbrodni katyńskiej. Miejsce masowej śmierci, sposób traktowania Ofiar, metodologia prowadzenia śledztwa, brak szacunku dla nieżyjących i bezczeszczenie zwłok, prowokują, aby przeciwstawić się takim zachowaniom. Ta wystawa przywraca godność i szacunek Ofiarom, ukazuje ich wielkość i zasługi dla Polski. Przywraca należne miejsce Bohaterom Narodu, którzy w jego imieniu zdążyli do Katynia, aby wypowiedzieć ból i cierpienie Polaków o zbrodni zamilczanej i zapomnianej przez świat, a tak żywej w sercach bliskich Ofiar mordowanych przez odwiecznych wrogów.

Tę wystawę winien zobaczyć każdy z nas, aby uświadomić sobie skalę i ogrom pustki, z jaką ku naszemu niedowierzaniu mamy do czynienia.

Życzę Państwu mimo wszystko pogody ducha z tych, co odżyli na płótnach, i nadziei, że pamiętający o swej przeszłości mają perspektywę rozwoju i moralnej siły, by być wzorem dla innych.

Andrzej Melak

Pamięć i świadectwo

Katastrofa polskiego samolotu pod Smoleńskiem odcisnęła niezatarte piętno na świadomości współczesnych. Z żalem należy skonstatować, że to wielkie nieszczęście tak bardzo podzieliło nasz naród, nasze polskie społeczeństwo. Podzieliło również artystów. Jedni pragnęli uciec od traumy tragedii w twórczość artystyczną, realistyczną czy symboliczną. Inni przyłączyli się do swoistego „ruchu oporu” wobec mówienia językiem sztuki o katastrofie.

Naturalną konsekwencją przeżywanych uczuć stała się, u wielu artystów, twórczość. Chęć upamiętniania ofiar w wystawach fotograficznych, w akcjach artystycznych i patriotycznych, w budowaniu pomników, wystawach plastycznych.

Galeria Brama Bielańska Cytadeli Warszawskiej obecna jest w tym nurcie artystycznego dawania świadectwa, w utrwalaniu pamięci. Warto wspomnieć znakomitą wystawę rzeźby Jerzego Tepera „W bieli i czerwieni. Defensores Poloniae” (19 października 2016 – 9 stycznia 2017), czy niedawną ekspozycję różnorodnych obrazów wielu artystów „Pamięć. Ofiarom katastrofy smoleńskiej” (15 kwietnia – 13 maja 2018).

Tym razem pragniemy przedstawić malarski obraz kwiatu polskiej inteligencji, tak tragicznie przerwany w ziemskiej egzystencji 10 kwietnia 2010 roku. Nie jest to pierwsze ujęcie tematu mającego już w literaturze przedmiotu definicję smoleńskich portretów.

„Portrety smoleńskie” to tytuł wystawy, jaką Muzeum Historii Polski zorganizowało na placu Piłsudskiego w piątą rocznicę katastrofy (10 kwietnia 2015). Była to plenerowa ekspozycja fotografii, przedstawiająca portrety tragicznie zmarłych pod Smoleńskiem. Jolanta Przewoźnik powiedziała wtedy reporterce TVN 24 ważne słowa o nieuchronności mijającego czasu i o konieczności wynikającej z atrybutów pamięci, z pojawiających się refleksji na temat wolności oraz wartości tę wolność konstruujących. Bożena Mikke podobnie – mówiła o potrzebie przypominania, chociaż nie wszystkie rodziny sobie tego życzą, chociaż nie zniknęły podziały polityczne, światopoglądowe i religijne. Apelowała, aby przynajmniej raz w roku poświęcać najbliższym kilka chwil. Lucyna Gągor dodawała ważne słowa o wadze i potrzebie prawdy. Ważnym efektem tego projektu jest strona internetowa, na której można obejrzyć nie tylko portrety, ale też zapoznać się z życiorysami oraz tekstami poświęconymi każdej z postaci, w tym dokumentacją wizualną (<http://smolensk.muzhp.pl/10-kwietnia-2010/>).

W katalogu tej wystawy mogliśmy przeczytać:

„Ich śmierć spadła na bliskich, przyjaciół, rodaków jak grom z jasnego nieba. Nieoczekiwana, nieprzewidywana, przerażająca. Kiedy w mediach pojawiły się pierwsze informacje, kraj wstrzymał oddech. Setki, tysiące, miliony ludzi zasiadło przed telewizorami i czekało na doniesienia ze Smoleńska, mając nadzieję, że ktoś się uratował. A kiedy stało się jasne, że śmierć zabrała wszystkie 96 osób, tłumy ludzi zaczęły gromadzić się w stolicy, przed Pałacem Prezydenckim na Krakowskim Przedmieściu. W taki sposób chcieli złożyć hołd i wyrazić szacunek dla ofiar tej katastrofy, solidarność z ich bliskimi oraz przyjaciółmi. Polacy rzadko bywali tak zjednoczeni, jak w czasie tych kilku tygodni po tragedii. Pamięć tych smutnych, ale jednak pełnych solidarności dni, pozostaje. Poeta Zbigniew Herbert napisał: <<Ocalałeś nie po to, aby żyć / masz mało czasu, trzeba dać świadectwo. My, którzy pozostaliśmy, mamy obowiązek odnieść się do tego, co przekazali nam nasi bliscy, nasi przyjaciele, elita naszego narodu>>”.

Podobną wystawę, tym razem zawieszoną na gmachu Dowództwa Garnizonu Warszawskiego przy placu Piłsudskiego, zorganizowano w szóstą rocznicę katastrofy. Przygotowało ją Wojskowe Centrum Edukacji na zlecenie Ministerstwa Obrony Narodowej. Wizerunki ofiar pokazano na 29 pasach materiałowych z prezentowanymi cyfrowymi fotografiami.

Wystawa prac Małgorzaty Wrochny miała premierę w 12 kwietnia 2016 r. Andrzej Melak, przewodniczący Komitetu Katyńskiego i poseł, inicjator ekspozycji w Sejmie RP powiedział wtedy, że w Smoleńsku 96 osób oddało życie za ojczyznę: „Zginęli dlatego, że lecieli do Katynia, by wykrzywić polski żal i polską krzywdę wobec całego świata – o zbrodnię ludobójstwa, nie ukaraną, nie osądzoną, lekceważoną przez cały świat. (...) Droga do zwycięstwa jest przed nami, jest wyboista i pełna dziur. Praca dopiero nas czeka, aby uprzątnąć tę stajnię nieprawości i innych wypadków w naszej ojczyźnie. Gdy wrócimy do haseł Bóg, Honor, Ojczyzna wtedy wszystko będzie jasne i proste”.

Prof. Wiesław Wysocki podkreślał podczas wernisażu wartość prac i ogrom wysiłku artystki, która w ciągu trzech lat potrafiła przygotować blisko setkę olejnych portretów.

Sama artystka w wypowiedzi dla telewizji „Trwam” ujawniła, że wykonała swoje zamierzenie mimo trapiącej ją choroby nowotworowej.

Marszałek Sejmu wyraził wtedy przekonanie, że wystawa ta powinna być eksponowana w całej Polsce. Tak też się stało. Od 2 maja 2018 r. można ją było oglądać w gmachu Urzędu Marszałkowskiego w Rzeszowie. 6 kwietnia 2018 odbył się wernisaż w Starostwie Powiatowym w Jaśle. Uczestniczyła w nim senator Alicja Zając, żona zmarłego pod Smoleńskiem wicemarszałka Sejmu i Senatora RP – Stanisława Zająca.

Artystka przegrała walkę z chorobą, odeszła 16 marca 2018 roku. Na podkarpackich wernisażach mógł już być obecny jedynie jej mąż, profesor Grzegorz Wrochna.

Małgorzata Wrochna przygodę ze sztuką rozpoczęła w Genewie zajmując się projektowaniem malarstwa na porcelanie. Uczestniczyła z zajęciach Akademii Otwartej na wydziale konserwacji warszawskiej ASP. Kurs teologii ikony stał się ważnym przygotowaniem intelektualnym i duchowym do podejmowania tematyki sakralnej w twórczości. Była już absolwentką wydziału lekarskiego Akademii Medycznej w Warszawie. Twierdziła, że gruntowna znajomość anatomii człowieka bardzo istotnie wzbogaciła jej warsztat malarski. Stworzyła witrynę internetową arssacra.art.pl, której misję tak określiła:

„Piękno i kolor obrazów pobudzają moją modlitwę. Jest to święto dla moich oczu, podobnie jak widok natury pobudza me serce do oddawania chwały Bogu (św. Jan Damasceński)

Jesteśmy grupą artystów poszukujących takiej drogi w sztuce, która – przyjmując nowoczesną formę – pozostaje wierna tradycyjnym wartościom. Odrzucamy tanie i łatwe zdobywanie rozgłosu poprzez twórczość pełną prowokacji, dążącą do wywoływania skandali. Odrzucamy wszystko, co mogłoby ranić uczucia innych. A poza tym... Malujemy i rzeźbimy wszystko, co nas inspiruje, stosując wszelkie możliwe techniki. Nie twierdzimy, że znamy jedyną słuszną drogę, ani, że wszystko, co tworzymy, jest udane. Natomiast zawsze poszukujemy piękna”.

Propagowanie sztuki sakralnej, upowszechnianie wartości niezaprzeczalnych, tradycji, aksjologii w poznaniu twórczym, poszukiwanie wyłącznie piękna w otaczającym nas świecie, w naturze, w człowieku były głównym celem jej działalności i organizatorskiej i twórczej. Znana była z niej jako członek Mazowieckiego Towarzystwa Kultury, również jako organizator wielu akcji i wystaw. Głośnym echem wybrzmiewały Jej wystawy indywidualne: „Chwalcie łąki umajone” – kościół św. Zygmunta w Warszawie (2004), „Totus Tuus” – galeria TEKA (2005), „Malowane ciszą” – kościół dominikanów na Służewcu (2005).

Wiele jej prac zdobywało nabywców na aukcjach charytatywnych, szczególnie zjawiskowe kwiaty (orchidee, piwonie, irysy). Znana była też z sugestywnych portretów: Jana Pawła II, Andrzeja Sołtana, licznych portretów dzieci, obrazów Matki Boskiej. Jej dzieła sakralne znajdują się w m.in. w świątyni Zmartwychwstania Pańskiego na warszawskim Targówku, w kościołach i kaplicach w Bożej Woli, Chocianowie, Drewnicy, Książenicach, Łopusznie, w litewskich Koleśnikach i w Dublinie

„Tworzę różnorodnymi technikami – pisała na swojej stronie internetowej – olej na płótnie i na desce, akwarela na papierze i na jedwabiu, pastele, jak również [zajmuję się] techniką naszkliwną na porcelanie. Najchętniej maluję obrazy olejne o tematyce religijnej oraz portrety, również kopie i pastisze obrazów mistrzów. Maluję też pejzaże i kwiaty, chętnie wybieram tematy, których centrum stanowi człowiek. Szczególnym źródłem inspiracji są dla mnie wizerunki Madonny, otoczone czcią, jako cudowne, które przez wieki skłaniały do modlitwy i pomagały człowiekowi w spotkaniu z Bogiem” (<http://wrochna.art.pl>).

Szkoda, że w chwili obecnej możemy obcować jedynie ze sztuką Małgorzaty Wrochny, szkoda, że od nas odeszła.

Tadeusz Skoczek

Portrety smoleńskie

Katastrofa polskiego samolotu prezydenckiego w 2010 roku, w której zginęło 96 osób była dla mnie prawdziwym wstrząsem. Podjęłam wtedy decyzję, aby uczcić tych ludzi, malując ich portrety, aby ich imiona i zasługi nie były zapomniane. Chciałabym, aby po latach kolejne pokolenia wiedziały, jak wiele osób znaczących dla Polski zginęło. Ta wystawa jest hołdem dla ich pamięci.

Już podczas pracy nad portretami, w kolejnych miesiącach, z bólem obserwowałam, jak to tragiczne wydarzenie odbijało się w przestrzeni publicznej. Opieszałość i zaniedbania w dochodzeniu prawdy o katastrofie pomieszane z dyskredytowaniem tych, którzy tej prawdy desperacko poszukiwali spowodowały, że katastrofa smoleńska stała się niemal symbolem podziałów w Polskim społeczeństwie. Ten ból był dla mnie dodatkową motywacją, by – ukazując portrety tych, którzy zginęli – przypomnieć, jak wspinałymi byli Polakami i przywrócić atmosferę z pierwszych godzin po katastrofie. Atmosferę wielkiego narodowego rachunku sumienia, obietnic zaniechania jałowych sporów i gotowości do wspólnej pracy dla dobra wspólnej Ojczyzny.

Malując portrety, starałam się przede wszystkim, aby były autentyczne. Wśród zdjęć powszechnie dostępnych w Internecie wybierałam te, na których dana osoba wyglądała korzystnie, ale starałam się, aby były to portrety prawdziwe i nie ujmo- wałam nikomu zmarszczek. Mimo to nie zawsze udało mi się znaleźć dobre fotografie, a do tego ogrom pracy i rozwijająca się choroba spowodowa- ły, że nie wszystkie obrazy można uznać za rów- nie udane. Mam nadzieję, że rodziny wybaczą mi, iż nie zawsze udało mi się precyzyjnie odtworzyć rysy osób portretowanych. Niejeden portret moż- na by jeszcze poprawić, ale postępująca choroba już mi na to nie pozwala. Portrety pozostają więc niejako niedokończone, podobnie jak niedokoń- czone było życie tych osób.

Praca nad tą wystawą zajęła mi ponad 3 lata. Moim celem był zupełnie bezinteresowny dar dla Polski. Malowanie tych portretów łączyło się też z przeży- waniem tragicznej śmierci tak wielu zasłużonych osób oraz młodych ludzi, w wieku moich dzieci. Było to dla mnie bardzo trudne, jednak teraz, kiedy walczę z chorobą nowotworową, wiem, że to mia- ło sens.

(2016)

Małgorzata Wrochna

Katalog

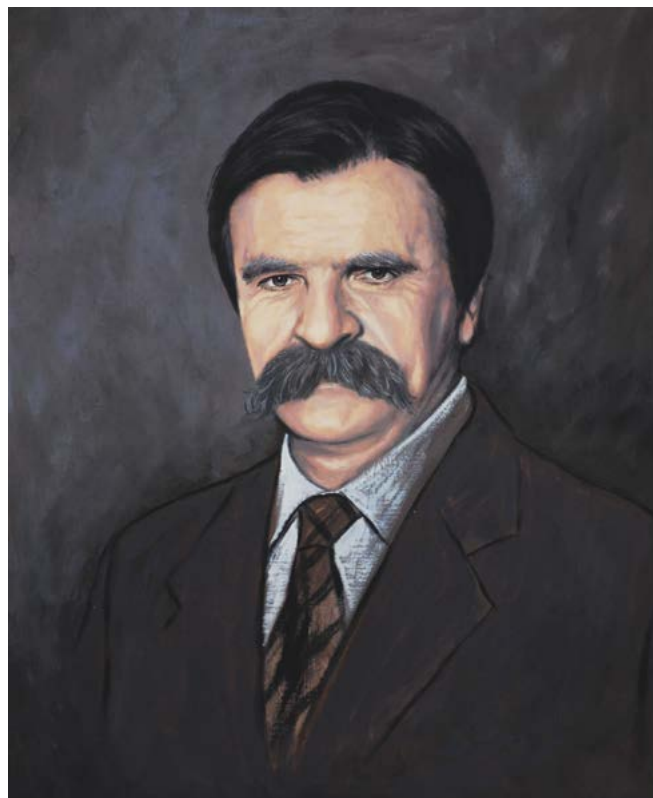

Maria Kaczyńska
Pierwsza Dama

Lech Kaczyński
Prezydent RP

Ryszard Kaczorowski
Ostatni prezydent RP na uchodźstwie

Krzysztof Putra
Wicemarszałek Sejmu RP

Jerzy Szmajdziński
Wicemarszałek Sejmu RP

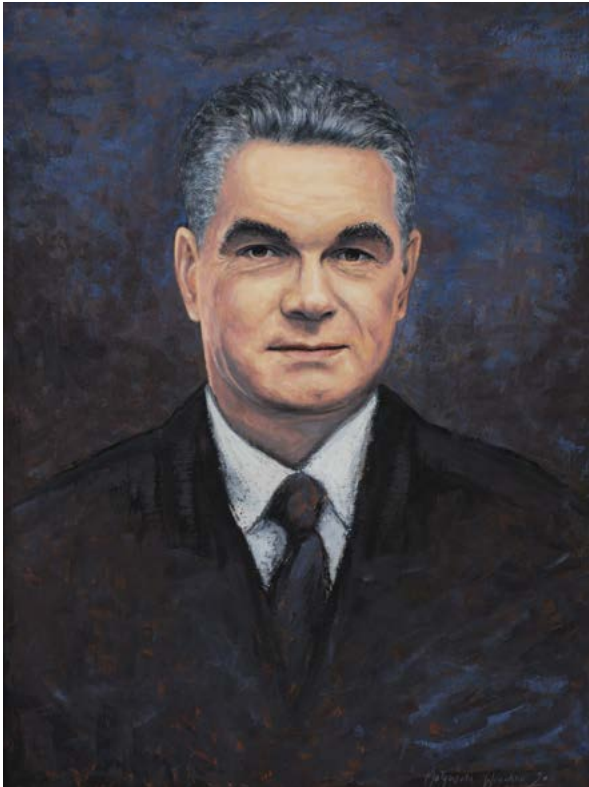
Krystyna Bochenek
Wicemarszałek Senatu RP

Janusz Kochanowski
Rzecznik Praw Obywatelskich

Janusz Krupski
Kierownik Urzędu do Spraw Kombatantów
i Osób Represjonowanych

Janusz Kurtyka
Prezes Instytutu Pamięci Narodowej

Sławomir Skrzypek
Prezes Narodowego Banku Polskiego

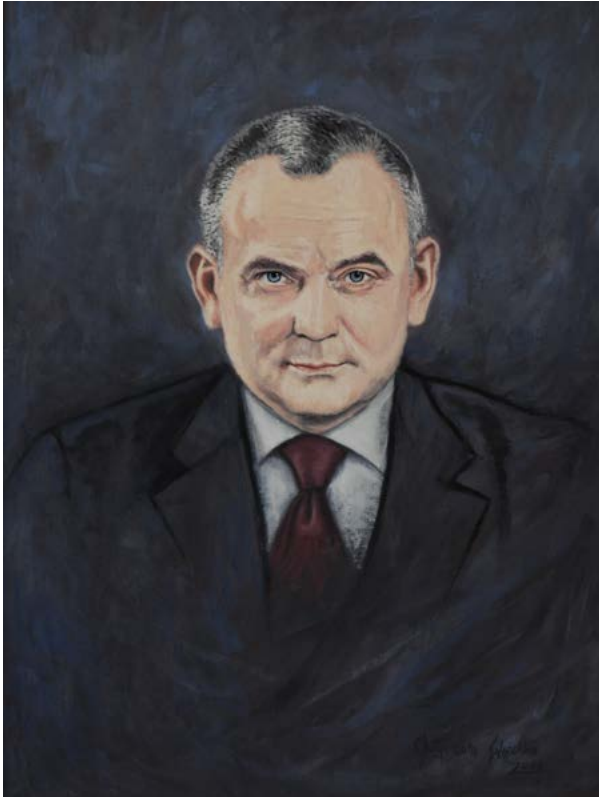
Maciej Płażyński

Posel i prezes Stowarzyszenia Wspólnota Polska

Władysław Stasiak

Szef Kancelarii Prezydenta RP

Aleksander Szczygło
Szef Biura Bezpieczeństwa Narodowego

Paweł Wypych
Sekretarz stanu w Kancelarii Prezydenta RP

Stanisław Komorowski

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Obrony Narodowej

Andrzej Kremer

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych

Tomasz Merta
Podsekretarz stanu w Ministerstwie Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

Mariusz Handzlik
Podsekretarz stanu w Kancelarii Prezydenta RP

Andrzej Przewoźnik
Sekretarz Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa

Leszek Deptuła
Poseł

Grzegorz Dolniak
Poseł

Grażyna Gęsicka
Posłanka

Przemysław Gosiewski
Poseł

Izabela Jaruga-Nowacka
Posłanka

Sebastian Karpiniuk
Poseł

Aleksandra Natalli-Świat
Posłanka

Arkadiusz Rybicki
Poseł

Jolanta Szymanek-Deresz
Posłanka

Zbigniew Wassermann
Poseł

Wiesław Woda
Poseł

Edward Wojtas
Poseł

Janina Fetlińska
Senator

Stanisław Zając
Senator

Adw. Joanna Agacka-Indecka
Prezes Naczelnej Rady Adwokackiej

Anna Maria Borowska
Córka ppor. Franciszka Popławskiego,
zamordowanego w Katyniu,
wiceprezes Gorzowskiej Rodziny Katyńskiej

Bartosz Borowski
Przedstawiciel Gorzowskiej Rodziny Katyńskiej,
wnuk Anny Marii Borowskiej

Ewa Bąkowska

Wnuczka gen. bryg. Mieczysława Smorawińskiego,
zamordowanego w Katyniu

Czesław Cywiński

Prezes Światowego Związku Żołnierzy AK

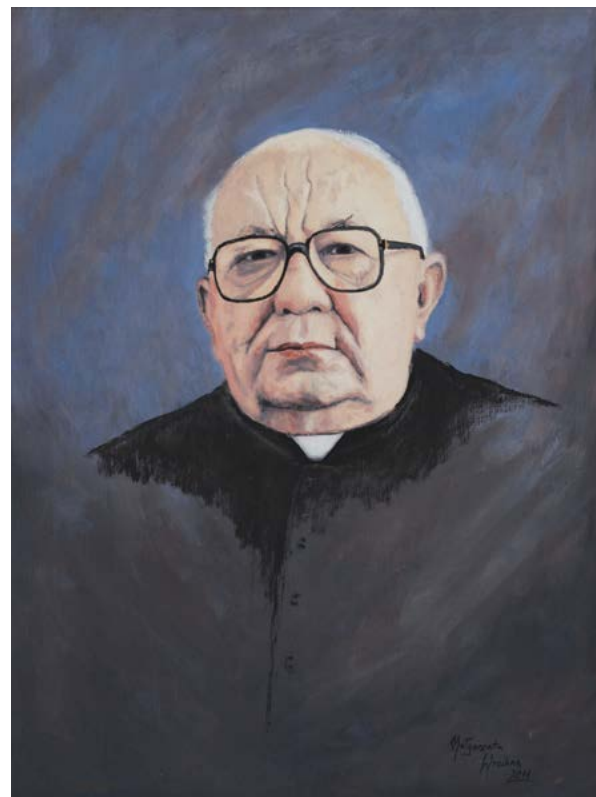
Edward Duchnowski
Sekretarz generalny Związku Sybiraków

Ks. prałat Bronisław Gostomski
Dziekan dekanatu Londyn Północ,
proboszcz parafii Św. Andrzeja Boboli w Londynie

O. Józef Joniec SchP
Prezes Stowarzyszenia Parafiada

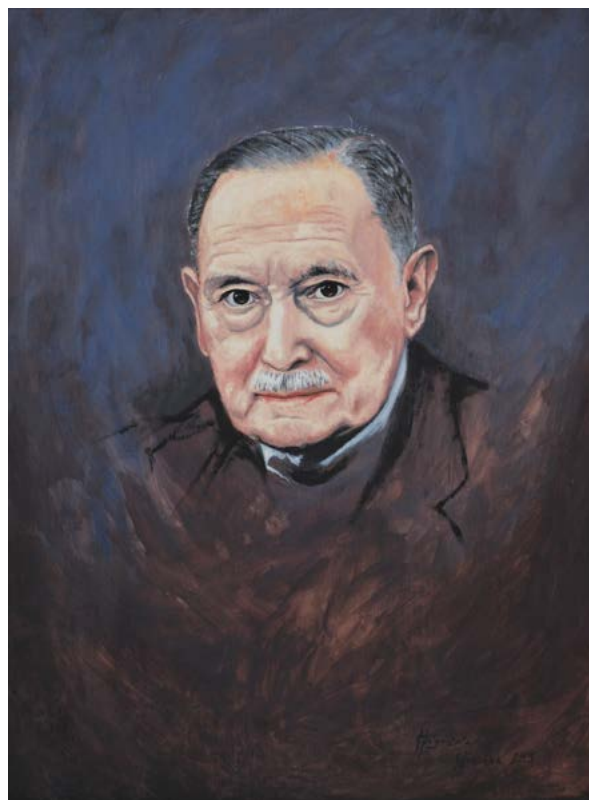

Ks. Zdzisław Król
Kapelan Warszawskiej Rodziny Katyńskiej
(1987–2007)

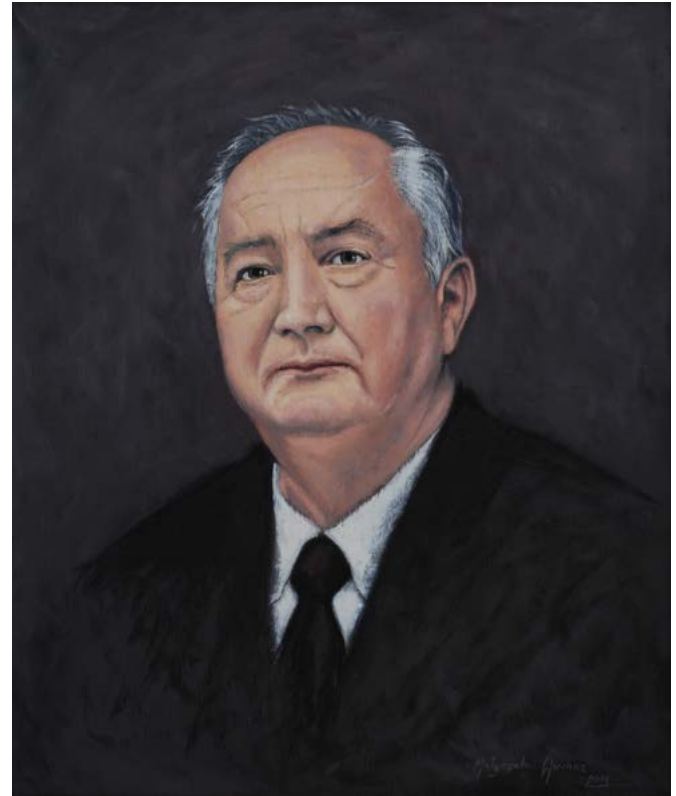
Ks. Andrzej Kwaśnik
Kapelan Federacji Rodzin Katyńskich

Tadeusz Lutoborski
Syn ppor. Adama Lutoborskiego,
zamordowanego w Katyniu

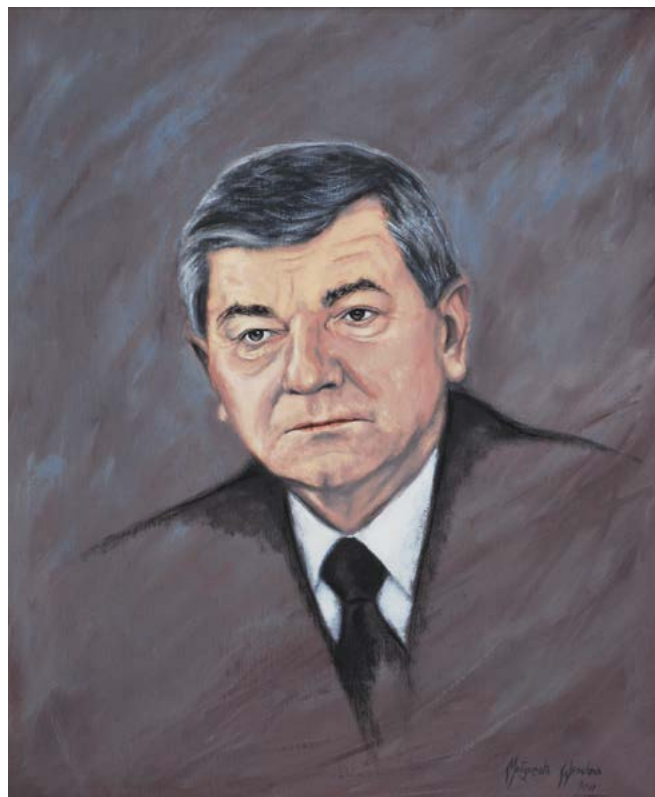
Bożena Mamontowicz-Łojek
Prezes Polskiej Fundacji Katyńskiej

Stefan Melak
Prezes Komitetu Katyńskiego

Adw. Stanisław Mikke
Wiceprzewodniczący Rady Ochrony
Pamięci Walk i Męczeństwa,
redaktor naczelny miesięcznika „Palestra”

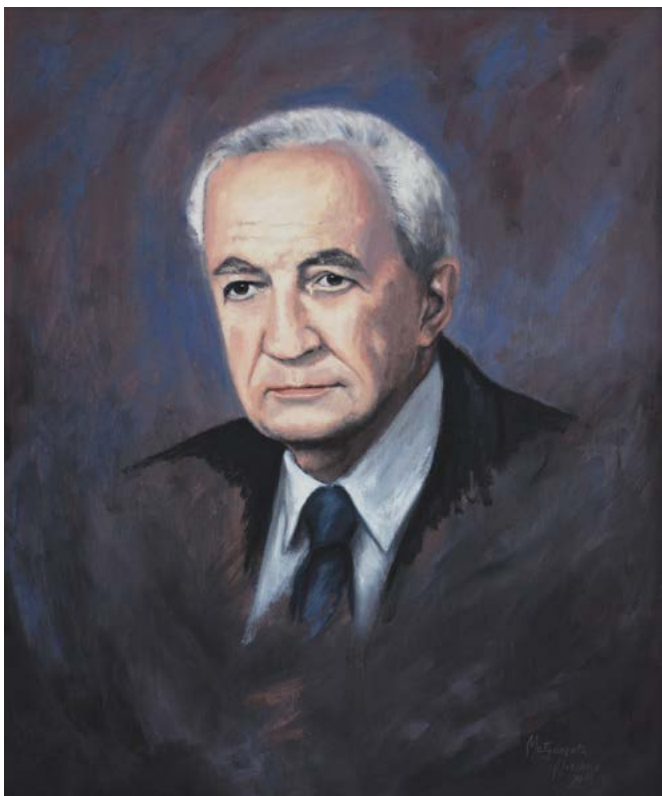
Piotr Nurowski
Prezes Polskiego Komitetu Olimpijskiego

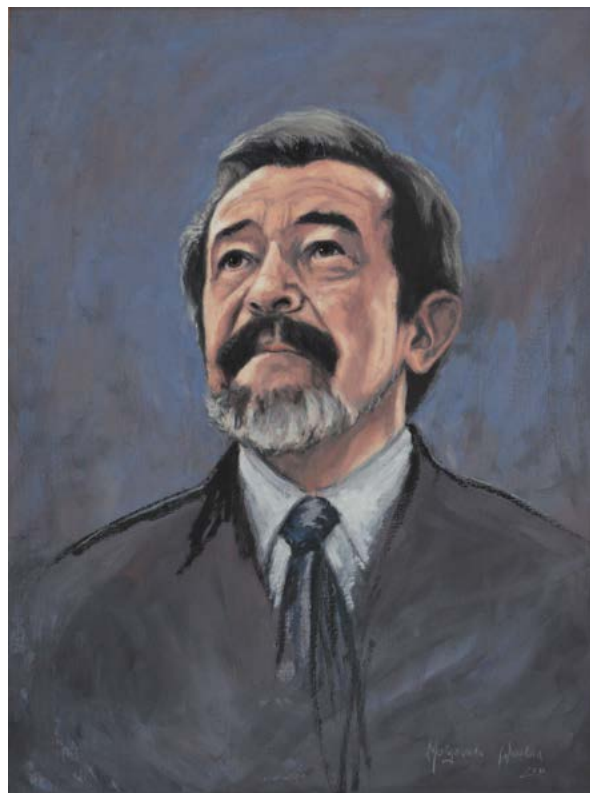
Bronisława Orawiec-Löffler
Bratanica majora Franciszka Orawca,
zamordowanego w Katyniu;
członkini Stowarzyszenia Rodzin Katyńskich z Podhala

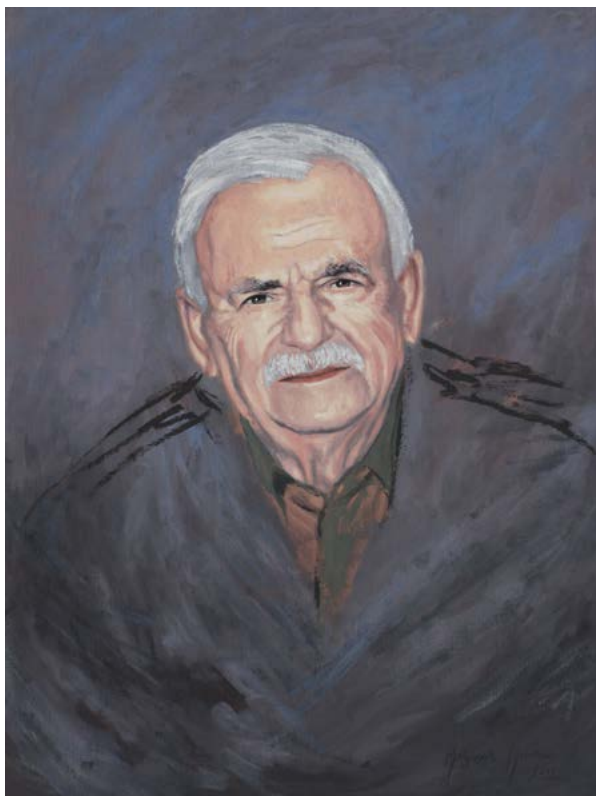
Katarzyna Piskorska
Córka Tomasza Piskorskiego,
zamordowanego w Charkowie

Andrzej Sariusz-Skąpski
Prezes Federacji Rodzin Katyńskich

Wojciech Seweryn
Rzeźbiarz, autor Pomnika Ofiar Katynia w Chicago

Leszek Solski

Syn kpt. Kazimierza Solskiego, oficera i sportowca
oraz bratanek majora Adama Solskiego,
zamordowanych w Katyniu,
członek Stowarzyszenia Rodzina Katyńska

Teresa Walewska-Przyjałkowska

Fundacja „Golgota Wschodu”

Anna Walentynowicz
Działaczka Wolnych Związków Zawodowych,
współzałożycielka NSZZ „Solidarność”

Gabriela Zych
Prezes Stowarzyszenia Rodzina Katyńska w Kaliszu

Gen. Franciszek Gągor
Szef Sztabu Generalnego Wojska Polskiego

Gen. dyw. Tadeusz Buk
Dowódca Wojsk Lądowych RP

Gen. broni pil. Andrzej Błasiak
Dowódca Sił Powietrznych RP

Wiceadmirał Andrzej Karweta
Dowódca Marynarki Wojennej RP

Gen. dyw. Włodzimierz Potasiński
Dowódca Wojsk Specjalnych RP

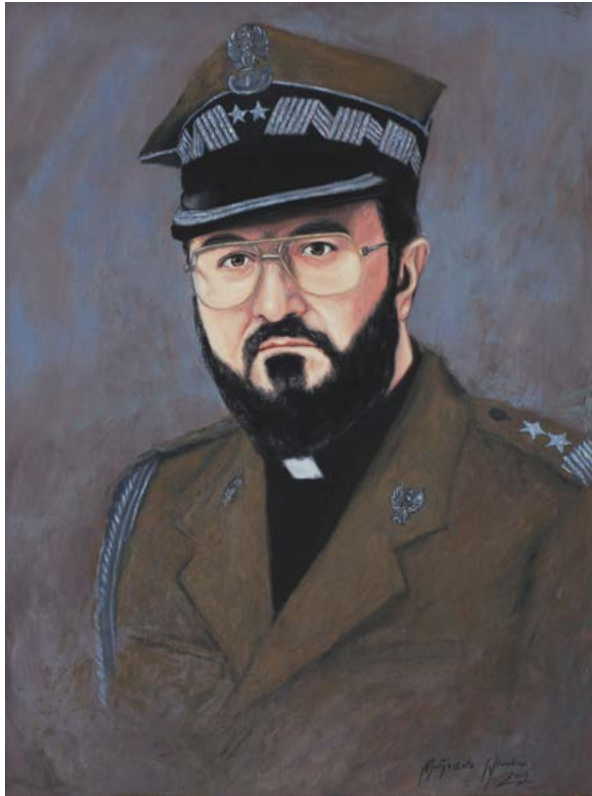
Gen. broni Bronisław Kwiatkowski
Dowódca Operacyjny Sił Zbrojnych RP

Gen. bryg. Kazimierz Gilarski
Dowódca Garnizonu Warszawa

Bp gen. dyw. Tadeusz Płoski
Katolicki biskup polowy Wojska Polskiego

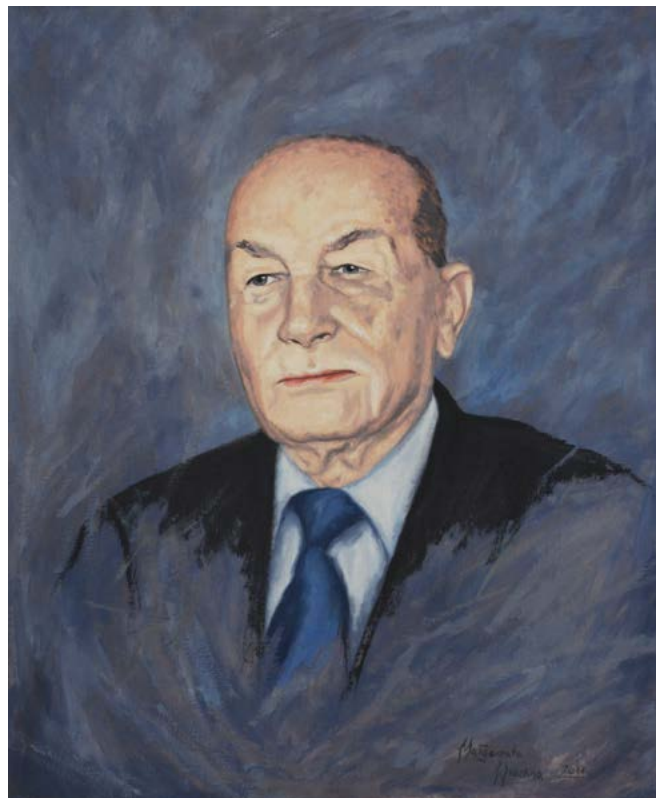
Abp gen. bryg. Miron Chodakowski
Prawosławny ordynariusz Wojska Polskiego

Ks. płk Adam Pilch
P. o. Ewangelickiego Biskupa Wojskowego

Ks. ppłk Jan Osiński
Ordynariat Polowy Wojska Polskiego

Ppłk Zbigniew Dębski
Członek Kapituły Orderu Wojennego Virtuti Militari,
sekretarz Klubu Kawalerów Orderu Wojennego
Virtuti Militari

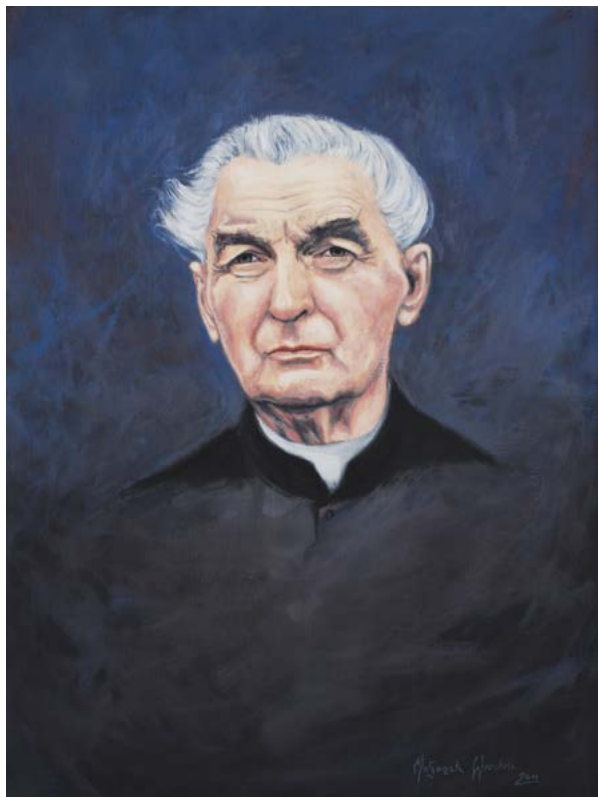
Katarzyna Doraczyńska

Zastępca dyrektora gabinetu szefa Kancelarii Prezydenta,
radna dzielnicy Praga Południe w Warszawie

Aleksander Fedorowicz

Tłumacz języka rosyjskiego

Ks. Roman Indrzejczyk
Kapelan prezydenta

Dariusz Jankowski
Aspirant w Zespole Obsługi Organizacyjnej
Kancelarii Prezydenta

Mariusz Kazana
Dyrektor protokołu dyplomatycznego MSZ

Gen. bryg. Stanisław Nałęcz-Komornicki
Kancierz Orderu Wojennego Virtuti Militari

Płk dr hab. n. med. Wojciech Lubiński

Lekarz prezydenta, rzecznik prasowy,
sekretarz Rady Naukowej i z-ca komendanta
Wojskowego Instytutu Medycznego

Barbara Mamińska

Dyrektor biura kadr i odznaczeń w Kancelarii Prezydenta

Janina Natusiewicz-Mirer

Sybiraczka, działaczka społeczna,
dawna działaczka opozycji demokratycznej w Krakowie;
osoba towarzysząca Annie Walentynowicz w podróży

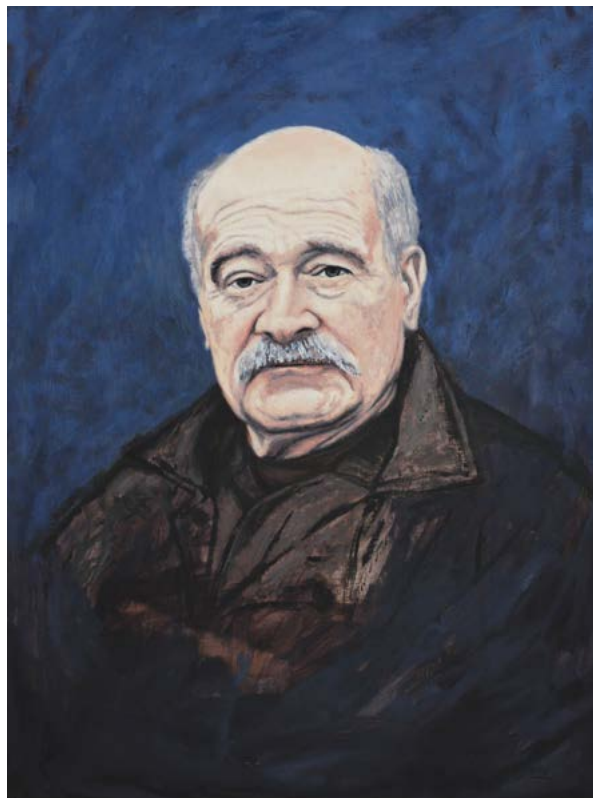

Ks. prof. dr hab. Ryszard Rumianek

Rektor Uniwersytetu
Kardynała Stefana Wyszyńskiego

Izabela Tomaszewska
Dyrektor zespołu protokolarnego
Kancelarii Prezydenta, odpowiedzialna
w Kancelarii za kontakty Pierwszej Damy

Janusz Zakrzeński
Aktor teatralny i filmowy,
członek rady programowej Związku Piłsudczyków

Kpt. pil. Arkadiusz Protasiuk
Dowódca załogi samolotu

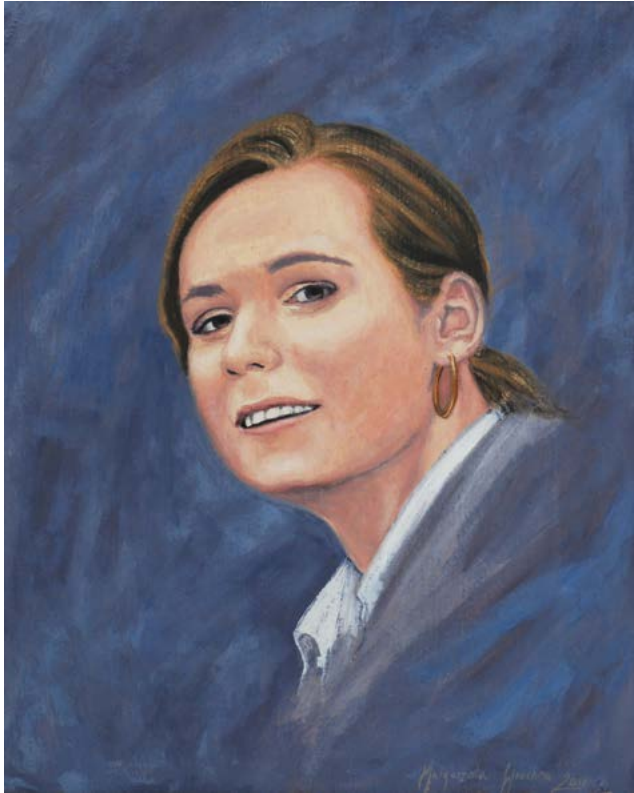
Mjr pil. Robert Grzywna
Drugi pilot samolotu

Por. Artur Ziętek
Nawigator samolotu

Chor. Andrzej Michalak
Technik pokładowy samolotu

Natalia Januszko
Załoga samolotu

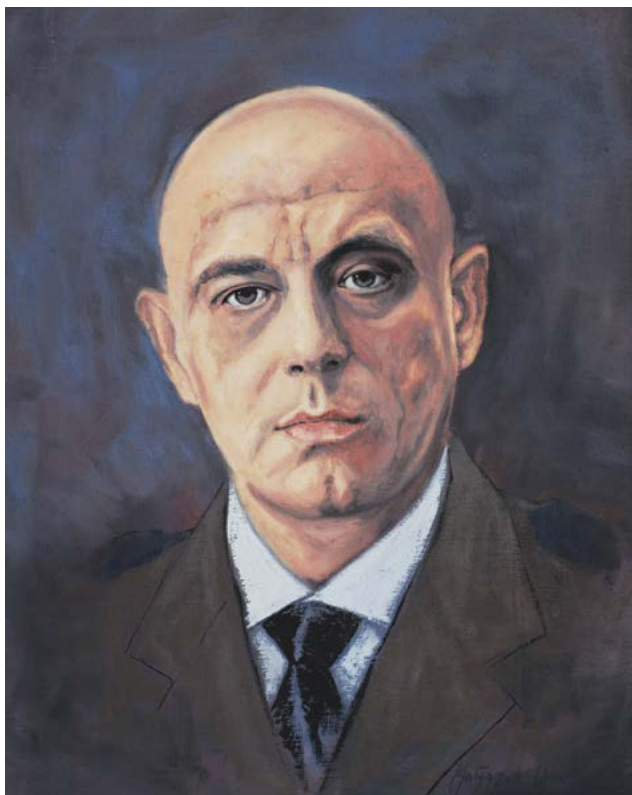
Barbara Maciejczyk
Załoga samolotu

Justyna Moniuszko
Załoga samolotu

Mł. chor. Agnieszka Pogródka-Węclawek
Załoga samolotu, Biuro Ochrony Rządu

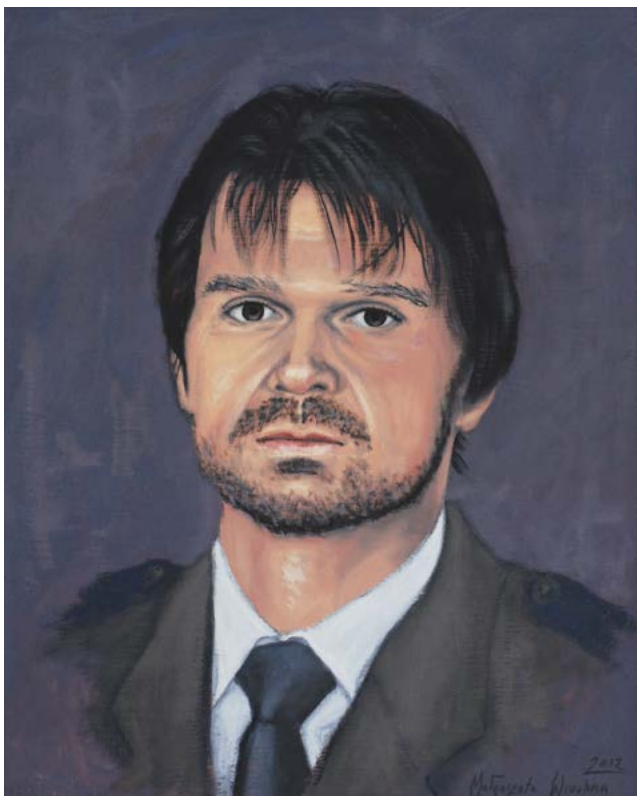

Ppłk Jarosław Florczak
Biuro Ochrony Rządu

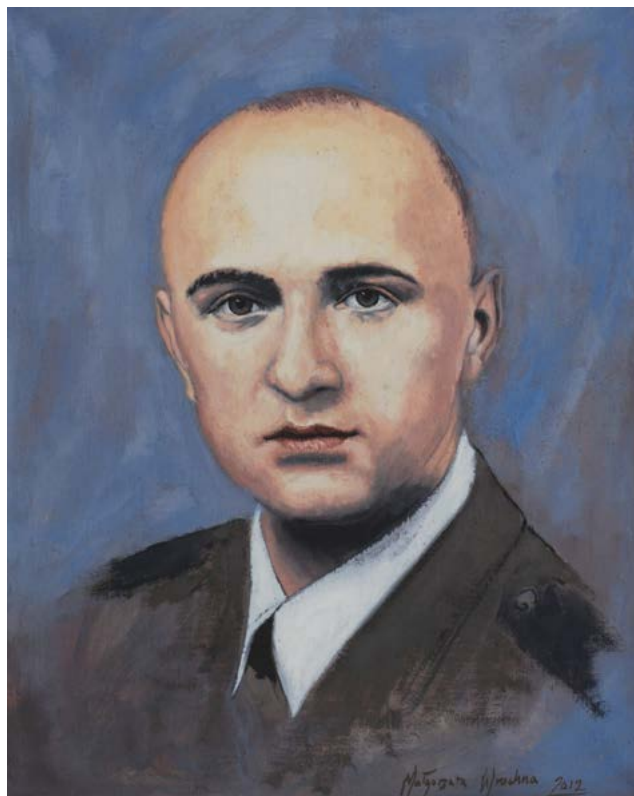

Kpt. Dariusz Michałowski
Biuro Ochrony Rządu

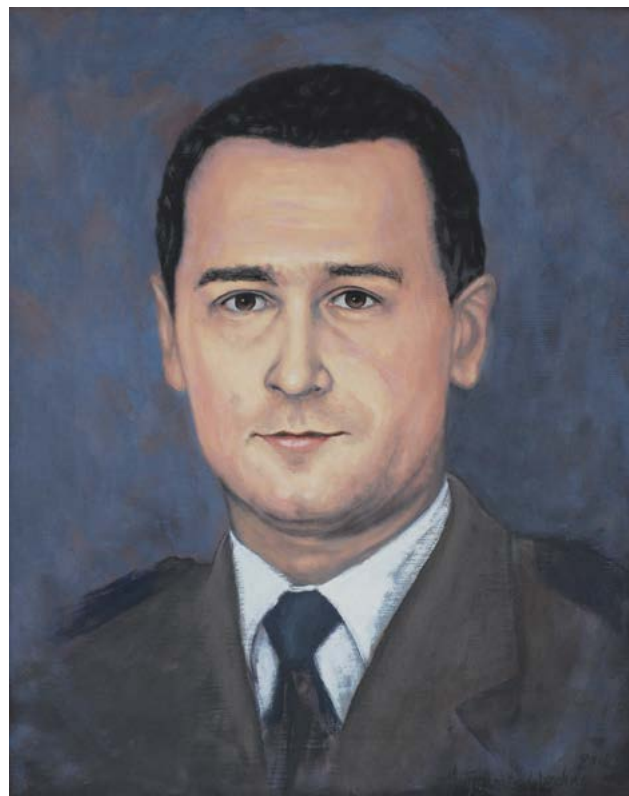
Por. Paweł Janeczek
Biuro Ochrony Rządu

Ppor. Piotr Nosek
Biuro Ochrony Rządu

St. chor. Artur Francuz
Biuro Ochrony Rządu

Chor. Jacek Surówka
Biuro Ochrony Rządu

Chor. Paweł Krajewski
Biuro Ochrony Rządu

Chor. Marek Uleryk
Biuro Ochrony Rządu

Wystawy w Galerii Brama Bielańska Cytadeli Warszawskiej

- Henryk P. Hereć
Oswajanie przestrzeni
17 września – 24 października 2011
- Remus Wilson
Siły pierwotne
26 października – 21 listopada 2011
- Antoni Fałat
Pamiętki rodzinne
25 listopada – 29 grudnia 2011
- **Nie chcemy walczyć z Polakami.**
Węgierscy huzarzy na ziemiach polskich latem 1944 roku
5–16 sierpnia 2015
- **Maciej Rataj 1884 – 1940.**
W 75. rocznicę śmierci
20 sierpnia – 6 września 2015
- Feliks Mostowicz
Kazachstan – Ursynów.
Droga Feliksa Mostowicza do kraju przodków
18 września 2015 – 24 stycznia 2016
- Leszek Marek Krześniak
Tadeusz Kościuszko: Mereczowszczyzna – Solura
28 stycznia – 28 lutego 2016
- Wystawa zbiorowa artystów z Meksyku i Polski
MOSTY: Znad Wisły po Río Bravo
6–28 lutego 2016
- Grażyna Kostawska i Piotr Szałkowski
Czasy kościuszkowskie
2 marca – 3 kwietnia 2016
- **Muzeum Polskie w Rapperswilu**
7 kwietnia – 8 maja 2016
- Krzysztof Pawłowski
Pasja
9 kwietnia – 8 maja 2016
- Łukasz i Stanisław Hadyna
Orzeł Biały – znak wolności
12 maja – 5 czerwca
- Gustaw Hadyna
Ojcom naszym
12 maja – 5 czerwca
- Marta Staszczyk
Batiki
10–30 czerwca 2016
- Janusz Trzebiatowski
Pastele
9 lipca – 14 września 2016
- **Żoliborz z rodzinnych albumów**
8 lipca – 18 września 2016
- Magdalena Latosiewicz
Oczekiwanie
15 września – 15 października 2016

- Jerzy Teper
W BIELI I W CZERWIENI. Defensores Poloniae
19 października 2016 – 9 stycznia 2017
- Tadeusz Kurek
Stolice Polski w rysunkach Tadeusza Kurka
18 stycznia – 12 marca 2017
- **Narodowa Sztuka Białoruska**
18 marca – 28 marca 2017
- **Sienkiewicza drogi do niepodległości**
7 czerwca – 2 lipca 2017
- **Plakaty marynistyczne**
7–23 lipca 2017
- **Konstanty Sopoćko – twórca socrealistyczny.**
W zbiorach Muzeum Niepodległości w Warszawie
7 lipca – 31 sierpnia 2017
- Joanna Brześcińska-Roccio
Continuum... rysunki z ziemi włoskiej
29 lipca – 3 września 2017
- Aneta Skarzyńska
Brzoza w kulturze słowiańskiej
6 września – 28 września 2017
- Krystian Kwaśny
drugi plan
6 września – 8 października 2017
- Piotr Rafałko
100 portretów na 100-lecie odzyskania Niepodległości
13 października – 12 listopada 2017
- Artur Majka
Impresje warszawsko-lwowskie
18 listopada 2017 – 7 stycznia 2018
- Zdzisław Malinowski
Mogily Powstańców Styczniowych
12 stycznia – 4 marca 2018
- Jan Tyszler
Fascynacje Jana Tyszlera
10 marca – 1 kwietnia 2018
- **PAMIĘĆ**
OFIATOM KATASTROFY SMOLEŃSKIJ
5 kwietnia – 13 maja 2018
- **GABINET BOLESŁAWA BIERUTA**
19 maja – 22 lipca 2018
- Paulina Hortyńska
Śladami miast
5–29 lipca 2018

Portrety smoleńskie

2 sierpnia – 9 września 2018

Kurator wystawy

Natalia Roszkowska

Korekta

Natalia Drozdowicz

Autorzy tekstów:

Andrzej Melak, Tadeusz Skoczek, Małgorzata Wrochna

Galeria Brama Bielańska Cytadeli Warszawskiej

ul. Czujna, 01-532 Warszawa

mail: galeria@muzeumniepodleglosci.art.pl

tel. 790-822-055

ISBN 978-83-65439-45-1

Wydawnictwo Muzeum Niepodległości

Nakład: 200 egz.

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego

*Zwiększenie dostępności do kultury i zachowanie dziedzictwa narodowego
poprzez poszerzenie oferty wystawienniczej oraz stworzenie
Centralnego Magazynu Zbiorów Muzeum Niepodległości.*

**CEL PROJEKTU: ROZWÓJ OFERTY KULTURALNEJ WARSZAWY I WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO I WZROST JEJ
DOSTĘPNOŚCI POPRZEC EFEKTYWNE WYKORZYSTANIE POTENCJAŁU HISTORYCZNEGO
BUDYNKU MUZEUM X PAVILONU CYTADELI WARSZAWSKIEJ**

BENEFICJENT: MUZEUM NIEPODLEGŁOŚCI W WARSZAWIE

Mazowsze.
serce Polski

www.mapadotacji.gov.pl

Fundusze Europejskie
Infrastruktura i Środowisko

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego

Dostosowanie Pałacu Przebendowskich / Radziwiłłów do nowych funkcji kulturalnych i edukacyjnych w tym dla osób niepełnosprawnych.

**CEL PROJEKTU: REMONT, PRZEBUDOWA I NADANIE NIEZBĘDNYCH FUNKCJONALNOŚCI,
WRAZ Z DOSTOSOWANIEM DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH ZABYTKOWEJ SIEDZIBY GŁÓWNEJ
MUZEUM NIEPODLEGŁOŚCI – PAŁACU PRZEBENDOWSKICH / RADZIWIŁŁÓW W WARSZAWIE PRZY AL. SOLIDARNOŚCI 62.**

BENEFICJENT: MUZEUM NIEPODLEGŁOŚCI W WARSZAWIE

MUZEUM NIEPODLEGŁOŚCI W WARSZAWIE
al. Solidarności 62, 00-240 Warszawa

Adres podczas remontu:
ul. Skazańców 25, 01-532 Warszawa
570 722 844 (sekretariat), sekretariat@muzeumniepodleglosci.art.pl
www.muzeum-niepodleglosci.pl
Dyrektor: dr Tadeusz Skoczek

ODDZIAŁY MUZEUM:

☒ **Muzeum Więzienia Pawiak**
ul. Dzielna 24/26, 00-001 Warszawa
22 831 92 89, pawiak@muzeumniepodleglosci.art.pl

☒ **Mauzoleum Walki i Męczeństwa**
(filia Muzeum Więzienia Pawiak)
al. Szucha 25, 00-580 Warszawa
22 629 49 19, szucha@muzeumniepodleglosci.art.pl

☒ **Muzeum X Pawilonu Cytadeli Warszawskiej**
ul. Skazańców 25, 01-532 Warszawa
22 839 12 68, xpawilon@muzeumniepodleglosci.art.pl

Muzeum Niepodległości w Warszawie
jest jednostką organizacyjną Samorządu Województwa Mazowieckiego.

Honorowy patronat
Prezesa Rady Ministrów
Mateusza Morawieckiego

Honorowy patronat
Marszałka Województwa Mazowieckiego
Adama Struzika

Organizatorzy

Patroni medialni

Partner

Muzeum Niepodległości w Warszawie
jest jednostką organizacyjną
Samorządu Województwa Mazowieckiego